

Раздел 4. «Экономика. Общеобразовательные, социально-гуманитарные и фундаментальные дисциплины»

ГТАМР 62-004

ӘӘЖ: 378:004

О.Н. Гуменчук, А.М. Тилеубаев, А.К. Жунусова

*Қарағанды индустриялық университеті, Теміртау, Қазақстан
(E-mail: o.gumenchuk@tttu.edu.kz, a.tileubaev@tttu.edu.kz)*

Жоғары оқу орнындағы интернет-білім беру: артықшылықтары мен кемшіліктері

Цифрлық технологиялар дәуірінде интернет жоғары оқу орындарындағы білім беру үдерісіне орасан зор әсер етеді. Бір жағынан, ол білімге кең қолжетімділікті қамтамасыз етіп, қарым-қатынасты жеңілдетеді және білім алушылардың өз бетінше іздену қабілетін дамытады. Екінші жағынан, интернетті жоғары білім жүйесінде қолданудың кемшіліктері де бар. Оқу және ғылыми ақпараттың сапасына қатысты мәселелер туындап, интернет технологияларына психологиялық әрі интеллектуалдық тәуелділік қаупі пайда болуы мүмкін. Бұл мақаланың мақсаты – социологиялық зерттеу нәтижелеріне сүйене отырып, интернеттің маңызын анықтау, сондай-ақ жоғары оқу орындарында білім алатын студенттер мен магистранттар үшін оның негізгі артықшылықтары мен кемшіліктерін көрсету. Мұндай талдаудың өзектілігі жаңа цифрлық шындықтың оқу процесіне және оның нәтижелеріне қалай әсер ететінін тереңірек түсіну қажеттілігімен байланысты.

Түйінді сөздер: Білім беру, бакалавр, магистр, интернет, интернет-ресурстар, оқу ақпараты, ақпараттандыру, компьютерлендіру, цифрлық технологиялар, әлеуметтік желілер, ғаламдық желі, білім беру платформасы.

Кіріспе

Қазіргі қоғамның жаппай компьютерленуі мен ақпараттандырылуы білім беру сияқты маңызды әлеуметтік салада цифрлық технологияларға көшу үдерісін заңды әрі табиғи құбылысқа айналдырды [1, 2]. Бүгінде жоғары оқу орындарында интернет арқылы білім беру форматы кеңінен таралуда [3].

Қазіргі таңда оқытушылар мен студенттер үшін электрондық поштаны пайдалану, қажетті ғылыми және оқу ақпаратын ғаламдық желіден іздеу, түрлі білім беру платформаларына жүгіну, қашықтан оқыту құралдарын меңгеру күнделікті үйреншікті іс болып отыр.

Алайда педагогтар, психологтар мен әлеуметтанушылар жүргізген көптеген зерттеулер көрсеткендей, интернет арқылы білім берудің күшті жақтарымен қатар, адам мен қоғамға теріс әсер етуі мүмкін әлсіз тұстары да бар [4].

Әдістер мен материалдар

Білім берудегі интернеттің күшті және әлсіз жақтарын анықтау мақсатында Қарағанды индустриалдық университетінің бірінші курс бакалаврлары мен магистранттары арасында сауалнама жүргізілді. Зерттеуге 66 адам қатысты, оның ішінде 55 адам (83,5%) – студенттер, 11 адам (16,5%) – магистранттар. Бұл социологиялық сауалнама бакалаврлар мен магистранттардың жоғары оқу орнында және жалпы өмірде интернетті пайдалану мәселелері бойынша пікірлерін талдауға мүмкіндік берді.

Респонденттерге төмендегідей негізгі мақсаттарға бағытталған сұрақтар қойылды:

- студенттер мен магистранттар үшін интернеттің оқу процесіндегі ролін анықтау;
- білім алу мақсатында интернет-ресурстарға жүгіну жиілігін зерттеу;
- оқу үшін қолданылатын басым білім беру платформаларын анықтау;
- интернет-ресурстардың сапасына респонденттердің қанағаттану деңгейін бағалау;
- интернетті тиімді және қауіпсіз пайдалану мәселелері мен оның сапасын арттыру жолдары туралы пікірлерімен танысу.

Раздел 4. «Экономика. Общеобразовательные, социально-гуманитарные и фундаментальные дисциплины»

Нәтижелер және талқылау

Сауалнамаға қатысқан магистранттардың негізгі жас тобы (73%) – 20-25 жас аралығында. Қалған 27%-ының жасы 25-30 жастан жоғары. Магистранттардың 55%-ы интернетте күніне 5 сағаттан астам уақыт өткізеді. Қалғандарының 18%-ы 3-5 сағат, 18%-ы 1-3 сағат жұмсайды. Тек бір респондент интернетті күніне 1 сағаттан аз пайдаланатынын көрсеткен.

Сауалнама нәтижелері бойынша, магистранттардың 91%-ы интернеттің білім беру процесіндегі рөлін маңызды және өте маңызды деп санайды. Алайда 100% респондент оқу мақсатында интернетті қолданады, оның ішінде 73%-ы тұрақты түрде, ал 27%-ы кейде ғана пайдаланады. Ең танымал білім беру ресурстары – онлайн кітапханалар мен дерекқорлар (64%), бейнелекциялар (55%) және Coursera сияқты интерактивті платформалар (36%).

Оқумен қатар, 82% магистрант интернетті жұмыс үшін, ал 73% қарым-қатынас пен ойын-сауық үшін пайдаланады. Telegram, Facebook, Instagram сияқты әлеуметтік желілерді оқу ақпаратын алмасу мақсатында ешқашан қолданбайтындар – 28%, ал 27% жиі қолданады, қалғандары сирек немесе кейде пайдаланады.

Интернетте қолжетімді білім беру ресурстарының сапасына 18% респондент толық қанағаттанса, 73%-ы жалпы қанағаттанатынын білдірген. Сонымен қатар, 73% респондент интернеттен қажетті ақпаратты іздеу кезінде кейде қиындықтарға тап болатынын, ал 9% мұндай қиындықтармен жиі кездесетінін атап өтті.

Респонденттердің 54%-ы интернетті оқу процесінде қолдану оқу мотивациясын арттырады деп санайды. 28%-ы интернеттің мотивацияға әсер етпейтінін айтса, 18%-ы керісінше, интернеттің оқу мотивациясын төмендететінін көрсеткен. Олардың пікірінше, цифрлық технологиялар арқылы оқу есте сақтау қабілетін нығайтпайды, ал алынған ақпарат дұрыс меңгерілмейді.

Сауалнамаға қатысқан магистранттардың көпшілігі (64%) интернеттің уақыт өткізу мен жеке қарым-қатынасқа теріс әсер етпейтінін атап өткен. 18% бұл пікірмен келіскен, ал тағы 18% нақты жауап беруге қиналған.

Интернетті дұрыс әрі тиімді пайдалану үшін магистранттар келесі шараларды атады:

- интернетте өткізілетін уақытты шектеу – 28%;
- арнайы бақылау қосымшаларын пайдалану – 9%;
- жұмыс пен демалыс үшін нақты уақыт аралығын белгілеу – 28%;
- ақыл мен интуицияға сүйену – 9%;
- өзін-өзі тәртіпке келтіру интернет-тәуелділіктен құтқарады – 9% және басқа да әдістер.

Сауалнамаға қатысқан студенттердің негізгі жас тобы (91%) – 20 жасқа дейінгі жастар. Олардың 33%-ы интернетте күніне 5 сағаттан астам уақыт өткізеді, 40%-ы – 3-5 сағат, ал 27%-ы – 1-3 сағат аралығында.

Зерттеу нәтижелері бойынша, студенттердің басым бөлігі интернетті оқу мақсатында пайдаланады (84%), ал 73%-ы оны қарым-қатынас пен ойын-сауық үшін қолданады. Сондай-ақ, 64% респондент оқу немесе жұмысқа қатысы жоқ ақпаратты іздеуге жүгінеді. Оқу материалдарын алу үшін студенттердің 54,5%-ы интернетке тұрақты түрде жүгінеді, 38%-ы кейде ғана пайдаланады, ал 7,5%-ы сирек немесе мүлдем қолданбайды.

Студенттердің 63,5%-ы интернеттің жоғары білім беру процесіндегі рөлін маңызды және өте маңызды деп санайды. Ең көп қолданылатын білім беру ресурстары – онлайн кітапханалар мен дерекқорлар (58,2%), бейнелекциялар (63,6%), сондай-ақ әлеуметтік желілер (47,2%). Оқытушылық ақпарат алмасу үшін студенттердің 93%-ы белгілі бір деңгейде Telegram, Facebook, Instagram сияқты әлеуметтік желілерді қолданады.

Интернеттегі білім беру ресурстарының сапасына 18,2% студент толық қанағаттанса, 61,8%-ы жалпы қанағаттанған. Ал 14,5% бұл сұраққа нақты жауап бере алмаған. Сонымен қатар, 81,7% респондент интернеттен қажетті оқу және ғылыми ақпаратты іздеу кезінде қиындықтарға тап болатынын айтқан (оның ішінде 12,7%-ы мұндай қиындықтарды жиі бастан кешіреді).

Магистранттармен салыстырғанда, студенттердің интернетке деген көзқарасы сәл өзгеше. 55% студент интернет-ресурстарды пайдалану олардың оқу мотивациясына әсер етпейді деп санайды. 29%-ы интернет арқылы оқу мотивацияны арттырады десе, 16%-ы керісінше, интернет оқу мотивациясын төмендетеді деп есептейді.

Раздел 4. «Экономика. Общеобразовательные, социально-гуманитарные и фундаментальные дисциплины»

Сауалнамаға қатысқан бакалаврлардың көпшілігі (60%) интернеттің уақыт өткізу мен жеке қарым-қатынастарға теріс әсерін жоққа шығарады. 21,8% респондент интернеттің жағымсыз ықпалы бар екенін айтса, 18,2% нақты жауап беруге қиналған. Интернетті дұрыс әрі тиімді пайдалану үшін студенттер келесі шараларды атады:

- интернетте өткізілетін уақытты шектеу – 62%;
- арнайы бақылау қосымшаларын пайдалану – 3,6%;
- жұмыс пен демалыс үшін нақты уақыт аралығын белгілеу – 51%.

Сауалнамада респонденттер өз пікірлері мен ұсыныстарын білдіре алатын ашық сұрақ қамтылды. Бұл мүмкіндікті барлық магистранттар (100%) және студенттердің 50%-ы пайдаланды. Олардың ойларын келесі бағыттар бойынша топтастыруға болады:

Электрондық оқыту. Респонденттердің бір бөлігі:

– Оқытудың толық электрондық форматқа көшуін қолдайды, оның ішінде онлайн кітапханаларды кеңейту, электрондық оқулықтар мен онлайн-курс платформаларын (мысалы, Moodle) белсенді пайдалану;

– Қолданыстағы цифрлық платформаларды (Moodle, Платонус) жетілдіруге көбірек көңіл бөлуді ұсынады, оларды оқыту үшін ыңғайлы әрі қолжетімді ету қажеттігін атап өтеді;

– Жаңа бейімделгіш білім беру платформаларын, виртуалды зертханалар мен симуляторларды құруды жақтайды;

– Оқу материалдары мен білім беру сайттарын үнемі жаңартып, өзектендіруді қажет деп санайды;

– Интернетте мамандықтарға байланысты сапалы оқу әдебиеттерінің қолжетімді болуын қалайды;

– Цифрлық технологияларды белсенді енгізу арқылы оқыту процесін тиімді әрі қызықты етуге шақырады.

Интернеттің қолжетімділігі мен байланыс сапасы. Көптеген респонденттер тұрақты әрі жоғары жылдамдықты интернеттің маңыздылығын атап өтті. Бұл интернет-оқытудың табысты және тиімді болуы үшін негізгі шарт болып саналады.

Цифрлық сауаттылықты дамыту Респонденттер цифрлық құралдарды тиімді пайдалану дағдыларын үйретудің маңыздылығын ерекше атап өтті. Бұл тек студенттер мен магистранттар үшін ғана емес, сонымен қатар оқытушылар үшін де маңызды. Осыған байланысты, университеттерде цифрлық сауаттылық бойынша тренингтер ұйымдастыру қажеттілігі ұсынылды.

Контент сапасы және дереккөздердің сенімділігі:

– Кейбір респонденттер интернеттен алынатын ғылыми және оқу ақпараттарының сапасы мен сенімділігі үлкен мәселе екенін айтты;

– Көпшілігі студенттер мен магистранттарды ақпаратты іздеу және бағалау дағдыларына үйрету, сыни ойлауды дамыту жоғары білім берудегі басты міндеттердің бірі болуы тиіс деп есептейді;

– Оқытушылардың сенімді және өзекті білім беру ресурстарына қолжетімділікті қамтамасыз етудегі жауапкершілігі артуы тиіс деген пікір айтылды. Мысалы, семестр басында оқытушы студенттерге тексерілген ғылыми және оқу материалдары бар білім беру платформаларын ұсынуы қажет.

Әлеуметтік-мәдени және тілдік аспектілер:

– Респонденттер студенттердің оқу мотивациясын арттыру үшін онлайн қауымдастықтар құрып, тәжірибе алмасу және бірлескен зерттеу жұмыстарын жүргізу қажет екенін айтты;

– Қазақ тіліндегі сапалы оқу әдебиеттерінің тапшылығы мәселесі көтерілді. Бұл мемлекеттік тілде білім алатын студенттер мен магистранттардың кәсіби даярлығына кері әсер етуі мүмкін.

Сауалнамаға берілген жауаптар интернетті білім беру процесінде пайдалану мәселесін әртүрлі қырынан қарастыруға мүмкіндік береді. Оның ішінде сапалы контент пен оған қолжетімділіктің қажеттілігі, цифрлық дағдыларды дамыту, онлайн-құралдар мен курстарды жетілдіру сияқты ұсыныстар айтылды. Әрбір көтерілген мәселе оқу процесін жақсартуға және цифрлық дәуірде білімге қолжетімділікті жеңілдетуге бағытталған.

Раздел 4. «Экономика. Общеобразовательные, социально-гуманитарные и фундаментальные дисциплины»

Қорытынды

1. Интернет-оқыту студенттер мен магистранттар арасында күн санап танымал бола түсуде. Көптеген респонденттер (магистранттардың 91%-ы және студенттердің 63,5%-ы) интернетті білім алудың маңызды құралы деп санайды және оны ең алдымен оқу мақсатында, содан кейін ғана ойын-сауық пен қарым-қатынас үшін пайдаланады.

2. Сауалнамаға қатысқандардың басым бөлігі оқу процесінде онлайн-кітапханалар, дерекқорлар және бейнелекциялар сияқты білім беру электрондық ресурстарын белсенді қолданады.

3. Магистранттардың көпшілігі (54%) интернетті білім беру процесіне енгізу оқу мотивациясын арттыра алады деп есептейді.

4. Интернеттің жоғары бағалануына қарамастан, респонденттердің едәуір бөлігі (магистранттардың 81%-ы және студенттердің 81,7%-ы) қажетті оқу және ғылыми ақпаратты іздеу барысында жиі немесе кейде қиындықтарға тап болатынын атап өтті.

5. Респонденттердің басым бөлігі (магистранттардың 64%-ы және студенттердің 60%-ы) интернеттің бос уақыт пен жеке қарым-қатынасқа кері әсерін жоққа шығарады. Алайда кейбір респонденттер мұндай жағымсыз әсердің болуын мүмкін деп санайды.

6. Студенттер мен магистранттар интернетті пайдалана отырып, оқу процесін жақсартуға арналған көптеген идеялар ұсынды. Бұл болашақта жоғары білім беру жүйесін заманауи талаптарға сай жетілдіру үшін жақсы негіз бола алады.

Осылайша, зерттеу нәтижелері жоғары оқу орнындағы интернет-білім берудің оң және теріс жақтарын көрсетеді. Бұл оны оқу процесінде барынша тиімді пайдалану үшін жан-жақты ойластырылған қадамдарды әзірлеу қажеттілігін айқындайды.

Әдебиеттер тізімі

1 Абдолданова Р.С. Информационно-коммуникационные технологии на пути в информационное общество. / Педагогическое образование и наука. – 2015. - № 12. – С.121-123.

2 Кравцов С. / Цифровая образовательная среда// Минпросвещения России – 2020. – [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://edu.gov.ru/press/3196/sergey-kravcov-cifrovaya-obrazovatel'naya-sreda-eto-prezhde-vsego-proverennyy-elektronnyy-kontent-dlya-povysheniya-kachestva-tradicionnogo-obrazovaniya/>

3 Развитие интернет-образования: причины и перспективы. [Электронный ресурс] Режим доступа: <https://gb.ru/blog/razvitie-internet-obrazovaniya>, свободный.

4 Вербицкий А.А./ Цифровое обучение: проблемы, риски и перспективы / А.А. Вербицкий // Электронный научно-публицистический журнал «Homo Cyberus». - 2019. - №1(6). [Электронный ресурс] - Режим доступа: http://journal.homocyberus.ru/Verbitskiy_AA_1_2019

О.Н. Гуменчук, А.М. Тилеубаев, А.К. Жунусова

Интернет-образование в вузе: преимущества и недостатки

В эпоху цифровых технологий интернет оказывает колоссально большое влияние на образовательный процесс в вузе. С одной стороны он открывает доступ к обширным ресурсам знаний, облегчает коммуникацию, способствует развитию самостоятельной познавательной деятельности. С другой стороны использование интернета в системе вузовского образования не лишено недостатков. Это и проблема качества получаемой учебной и научной информации, и риск приобрести психологическую и интеллектуальную зависимость от интернет технологий. Цель данной статьи, опираясь на результаты социологического исследования, выяснить значение интернета, обозначить его основные преимущества и недостатки для студентов и магистрантов в процессе вузовского обучения. Актуальность такого анализа обусловлена необходимостью лучше понять, как новая цифровая реальность влияет на учебный процесс и его результаты.

Раздел 4. «Экономика. Общеобразовательные, социально-гуманитарные и фундаментальные дисциплины»

Ключевые слова: образование, бакалавр, магистр, интернет, интернет-ресурсы, учебная информация, информатизация, компьютеризация, цифровые технологии, социальные сети, глобальная сеть, образовательная платформа.

O.N. Gumenchuk, A.M. Tileubaev, A.K. Zhunusova

Online university education: advantages and disadvantages

In the digital age, the Internet has a tremendous impact on the educational process at the university. On the one hand, it opens up access to extensive knowledge resources, facilitates communication, and promotes the development of independent cognitive activity. On the other hand, the use of the Internet in the university education system is not without its drawbacks. This is both a problem of the quality of educational and scientific information received, and the risk of acquiring psychological and intellectual dependence on Internet technologies. The purpose of this article, based on the results of sociological research, is to find out the importance of the Internet, to identify its main advantages and disadvantages for students and undergraduates in the process of university studies. The relevance of such an analysis is due to the need to better understand how the new digital reality affects the learning process and its results.

Key words: education, bachelor's degree, master's degree, Internet, Internet resources, educational information, informatization, computerization, digital technologies, social networks, global network, educational platform.

References

- 1 Abdoldanova R.S. Information and Communication Technologies on the Way to the Information Society. / Pedagogical Education and Science. – 2015. - No. 12. – P. 121-123.
- 2 Kravtsov S. / Digital Educational Environment // Ministry of Education of Russia – 2020. – [Electronic Resource] - Available at: <https://edu.gov.ru/press/3196/sergey-kravcov-cifrovaya-obrazovatel'naya-sreda-eto-prezhde-vsego-proverennyy-elektronnyy-kontent-dlya-povysheniya-kachestva-tradicionnogo-obrazovaniya/>
- 3 Development of Internet Education: Reasons and Prospects. [Electronic Resource] Available at: <https://gb.ru/blog/razvitie-internet-obrazovaniya>, open access.
- 4 Verbitsky A.A. / Digital Learning: Problems, Risks, and Prospects / A.A. Verbitsky // Electronic Scientific and Publicistic Journal "Homo Cyberus". - 2019. - No. 1(6). [Electronic Resource] - Available at: http://journal.homocyberus.ru/Verbitskiy_AA_1_2019

Раздел 4. «Экономика. Общеобразовательные, социально-гуманитарные и фундаментальные дисциплины»

FTAMP 16.21
ЭОЖ 811.111

Ш.А. Хамитова

*Қарағанды индустриялық университеті, Теміртау, Қазақстан
(sha.khamitova@ttu.edu.kz)*

Ағылшын тіліндегі түркізмдердің фонетикалық және грамматикалық адаптациясы туралы

Бұл мақалада ағылшын және қазақ тілінде мағынасы мен этимологиясы ұқсас сөздер мәселесі қарастырылады. Тілдік байланыстар лингвистикалық және тарихи факторлардың өзара әрекеттестігінде байқалады және мәдениетаралық коммуникацияның маңызды процесі болып саналады. Тілдік қарым-қатынастардың нәтижесінде бір тілдік жүйеден екіншісіне жекелеген дыбыстар мен морфемалар емес, лексикалық бірліктер мен тұрақты сөз тіркестері енеді. Мәдени және тілдік бірліктердің алмасуы қабылдаушы тілдің ішкі күштеріне қозғау салып, оның ары қарай дамуына жағдай жасайды. Мақала ағылшын және қазақ сөздерінің ұқсас жерлерін шетелдік және отандық лингвист ғалымдардың деректеріне сүйене отырып көрсетіп, қабылдаушы жүйенің әсерінен көптеген фонетикалық, грамматикалық, тіпті семантикалық өзгерістерге ұшырағанын және қабылдаушы тіл грамматикасының заңдылықтарына бейімделгенін мысалдармен дәлелдеуге бағытталады.

Түйін сөздер: сөздердің тарихы, ағылшын тілі, тілдік байланыстар, үнді-еуропа тілдеріндегі түркізмдер, ассимиляция процесі.

Негізгі ережелер

Кез келген халықтың тілі өзінің сан ғасырлық тарихында белгілі бір дәрежеде өзге тілдердің ықпалын басынан кешіреді. Халықтар мен мәдениеттер тоғысында мәдени-тілдік алмасулардың орын алуы заңды құбылыс. Ортақ географиялық, мәдени кеңістіктерде өмір сүрген халықтардың арасындағы мәдени ықпалдастық тілден көрініс табады. Тіл бірліктері де, археологиялық қазбалар, шежірелер сияқты, тарихи деректер болып саналады. Тілдік қарым-қатынастардың нәтижесінде бір тілдік жүйеден екіншісіне жекелеген дыбыстар мен морфемалар емес, лексикалық бірліктер мен тұрақты сөз тіркестері енеді. Мәдени және тілдік бірліктердің алмасуы қабылдаушы тілдің ішкі күштеріне қозғау салып, оның ары қарай дамуына жағдай жасайды [1]. Ұлттың өзін-өзі тануы үшін ол өткенде кімдермен қарым-қатынас орнатты, қандай мәдениеттермен байланыста болды, әлемдегі өркениеттік үдерістерге қатысты ма не болмаса томаға тұйық оқшау өмір сүрді ме деген мәселелер анықталуы қажет.

Kipicne

Тіл біліміндегі кірме бірліктер мәселесі – қарама-қайшылықтары бар күрделі проблема. «Кірме» деген терминмен аталатын ұғымды анықтауда бірізділік жоқ. Зерттеушілердің басым көпшілігінің пікірінше, «кірме сөздер» тілдік қарым-қатынас нәтижесінде бір тілден екінші тілге өткен бөгде тілдік (сөз, морфема, синтаксистік конструкция) элемент. Лингвистикадағы «кірме» ұғымы бөгде тілдің элементтерін пайдалану фактілерін қамтиды. «Бөгде тілдің элементтері» деген – реципиент тілдің фонологиясы, морфологиясы, синтаксисі, лексика-семантикасы секілді деңгейлердің бірліктері [1:9]. Қазақ тіл білімінде кірме бірліктер мәселесінің зерттеуге лайықты, әлі күнге басы ашылмаған күрделі тақырып екенін алғаш атап көрсеткен академик Р.Сыздық. Ғалымның пікірінше, кірме мәселесі – бүгінгі қазақ тіл білімі ғылымының ең өзекті, шешімін таппаған проблемасы [2].

Раздел 4. «Экономика. Общеобразовательные, социально-гуманитарные и фундаментальные дисциплины»

Материалдар мен әдістер

Зерттеудің негізгі материалдық қоры этимологиялық, шетелдік, түсіндірме, екі тілді сөздіктер, отандық және шетелдік авторлардың жұмыстары сияқты әртүрлі көздерден алынған.

Мақала жазу барысында отандық және шетелдік лингвист-ғалымдардың жазбаларын салыстыра-сараптау, тұжырымдау, сондай-ақ интерпретация сынды ғылыми зерттеу әдістері қолданылды.

Нәтижелер

Ағылшын тілінде қилы заманда, түрлі көлемде, сан алуан жағдайда енген кірме сөздердің арасында түркі сөздері де кездесетіні белгілі. Ағылшын тілінің лексикалық қорында түркі кірме сөздері қайдан жүруі мүмкін деуге себеп бар, себебі Ұлыбритания түркі тілді мемлекеттермен көрші де емес, олармен діндері де, тілдері де бір-біріне ұқсамайды. Алайда ағылшын тіліне түркі сөздері өте ертеде және түрлі жолмен кірген, олардың кейбірінің сыртқы формасы да, семантикасы да мүлде өзгергендіктен, танылмайды; ал енді бірінің тұлғасы сақталып, мағынасы өзгерген; үшінші біреуі дыбыстық аздаған өзгеріске ұшырағанмен, мағынасы сақталып қалған; жекелеген сөздердің сыртқы тұлғасыда, мағынасы да сақталып, экзотизм ретінде қолданылады.

Талқылау

Тарихи деректер англо-саксондықтар деп аталған тайпа біздің ата-бабаларымыз деген деректі растайды. Зерттеуші-ғалымдардың еңбектеріне сүйенсек, саксондардың арғы тегі – малына жақсы жайылым іздеп көшіп-қонып жүріп, Батыс Еуропадағы Германия мен Скандинавия жеріне қоныстанған сақ тайпалары. Б. э дейінгі V-VI ғасырда сақтар жаңа қоныста мығым орнығып, бриттердің өздерін Уэльске, елдің солтүстігіне қарай ығыстырып жібереді.

Елдің оңтүстігі мен шығысында Кент, Ессекс, Уессекс, Мерсия, Нортумбрия атты корольдіктер орнатып, жергілікті халықты билеп-төстеп, өзі өсіп-өніп, Британ аралдарының негізгі ұлысына айналады. Англиядағы Мидлсекс, Ессекс, Уессекс деген топонимдердің құрамындағы «секс» деген бөлігі «сақ» деген мағына береді. Мәселен, Мидлсекс – ортаңғы сақтар, Ессекс – шығыс сақтары, Уессекс – батыс сақтарының корольдігі деп бөлінеді. Атақты ағылшын тарихшысы Ш.Тернердің «Англо-сақтардың тарихы: ерте заманнан нормандықтардың жаулап алуына дейінгі» еңбегінде бұл туралы: «Англосаксондар - V-VI ғасырларда Кимбрий түбегінен және оның айналасынан Англияға қоныс аударған халық. Олар Эльбадан Рейнге дейін созылған Ұлы саксон конфедерациясының бөлігі болды. Бұл халықтың қатыгездік іс-әрекеттері ұзақ уақыт бойы Еуропаның батыс аймақтарын алаңдатты. Герман халықтары Римнің ең маңызды провинцияларын басып алғаннан соң, англо-саксондар көп ұзамай Ұлыбританияға басып кірді. Римдік қоныстанушылардың байырғы тұрғындары мен ұрпақтары жаңа жаулап алушылардың ілгерілеуімен жойылды немесе құлдыққа түсті. Олардың жерлерінде саксон заңдары, саксон тілі, саксон әдет-ғұрыптары, бұйрықтары мен басқару формалары таралды. Саксондар туралы алғаш рет Птолемей Александрийскийдің жазбаларынан көруге болады», - деп жазады автор.

Ш.Тернердің «Англо-сақтардың тарихы: ерте заманнан нормандықтардың жаулап алуына дейінгі» еңбегінде саксондар жайлы «Птолемей Александрийский жазбасына сәйкес, оның географиялық және басқа да барлық кейінгі тарихты талдауында біздің эрамыздың 141 жылға дейін саксондар (Saxones), деп аталатын халық болғандығы анықталды. Эльбаның солтүстік жағалауындағы аумақты Кимбрия Херсонының мойнағында және осы өзеннің сағасындағы үш кішкентай аралда мекендеген. Сондай-ақ, Плинийдің ескертуінен саксондардың осы кезеңде ешқандай маңызы болмағаны анық, өйткені олардан және кимвр қалдықтарынан басқа, қазір Ютландия, Шлезвик және Гольштейнге бөлінген бұл түбекте кем дегенде тағы алты халық болды. Еуропалық халықтың бұл тобы тарихшыларды ерекше қызықтырды, себебі қазіргі Еуропаның ең даңқты халықтарының ата-бабалары. англосаксондар, лоуленд шотландтары, нормандиялықтар, даниялықтар, норвегиялықтар, шведтер, немістер, голландтар, бельгиялықтар, ломбардтар және франктер – барлығы скиф (саксондар), Герман немесе Готика терминдерімен сипаттайтын адамзаттың осы ұлы көзінен шыққан.